

Wat maakt ons tot mensen?

door Daniel Criswell, Ph.D. moleculaire biologie, <http://www.icr.org/article/2597/>

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of HSV)
Vertaling, plaatje en voetnoten door M.V.

Zijn mensen biologisch en sociaal echt anders dan de rest van de geschapen wereld? Zijn er beslissende karakteristieken die mensen afscheiden van andere levensvormen, of zijn mensen gewoon een verbetering in het lichaamsontwerp van andere dieren, als het resultaat van willekeurige processen die over miljoenen jaren zijn opgetreden? Het antwoord op deze vragen lijkt vanzelfsprekend voor een christen, maar definiëren welke karakteristieken de mens afscheiden van de dieren die nauw op hem gelijken, zoals chimpansees en gorilla's, is nog steeds niet geheel opgelost door de seculiere wetenschap. Kan hierop een antwoord verkregen worden door het bestuderen van de fysische en biologische schepping, of kan dit enkel begrepen worden in het licht van bijbelse waarheid?

Er zijn vele pogingen gedaan om deze vragen te beantwoorden. Paleontologen hebben vele kenmerken geïdentificeerd die uniek zijn voor menselijke skeletten, waardoor zij in staat zijn onderscheid te maken tussen fossielen van mensen en apen (chimpansees, gorilla's en orang-oetans). Bijvoorbeeld, apen en mensen delen hetzelfde tandenpatroon in hun kaken. Maar het kaaksbeen dat de tanden draagt bij mensen is smaller in relatie tot de schedel en V-vormig, terwijl dat van de aap U-vormig is. Een ander kenmerk van het skelet, het menselijke bekken (pelvis), heeft meer de vorm van een kom dan bij een aap, waardoor de buikorganen kunnen gesteund worden wegens de constante verticale positie van mensen. Maar deze skeletkwaliteiten kunnen niet tenvolle definiëren "wat ons tot mensen maakt". Ze beschrijven slechts enkele van de kenmerken van het "vat" dat een mens "huisvest".

Antropologen hebben uitgekeken naar culturele bewijzen om menselijke overschotten te identificeren, te beschrijven en te helpen determineren "wat ons tot mensen maakt". Mensen werden beschreven als gereedschapsgebruikers, en ooit werd gedacht dat dit uniek was tegenover alle dieren. Maar, extensieve studies over de jaren door vele onderzoekers hebben gereedschapsgebruik aan het licht gebracht bij chimpansees, en meer recent bij gorilla's, aangevend dat het gebruik van ruwe gereedschappen geen noodzakelijk uniek menselijk kenmerk is. Zelfs een zeeotter gebruikt een ruw gereedschap, zoals een steen, om schaaldieren open te breken. Ook het gebruik van vuur en het begraven van doden worden geciteerd als bewijzen van "wat ons tot mensen maakt". Men kan zeker argumenteren dat het gebruik van vuur en het begraven van doden uniek zijn voor mensen, maar deze activiteiten komen voort uit de geestelijke natuur¹ binnenin mensen. Het gebruik van vuur en het begraven van doden verklaren niet tenvolle "wat ons tot mensen maakt".

Vandaag hebben moleculaire genetici op hun beurt een definitie gemaakt van een mens, gebaseerd op DNA sequentieverschillen tussen mensen en apen. Het arrangement, de sequentie en expressie-

---

¹ Zo is ook "lachen" typisch voor de geestelijke natuur van de mens.

niveaus van ons DNA zullen in waardevolle informatie voorzien over wat een mens uniek maakt ten opzichte van andere geschapen soorten, inbegrepen de skeletkenmerken en gedragsverschillen die hierboven genoemd werden. Maar zoals de studies vanuit de paleontologie zal dit ons enkel meer vertellen over het “vat” waarin mensen gecreëerd werden en niet echt over “wat ons tot mensen maakt”.

In de Bijbel beschrijft Genesis 1:27 de schepping van de mens als zijnde geschapen “naar het beeld van God”², wat gewoonlijk naar een discussie leidt over de eigenschappen van God die gezien kunnen worden in de mensheid. Bijvoorbeeld, God is de Schepper, en alhoewel de mens reeds bestaande materialen nodig heeft om nieuwe objecten te “scheppen”, zoals gebouwen, voertuigen, kunstwerken en allerlei instrumenten, is hij in staat objecten te creëren voor zijn gebruik of genoeg vanuit zijn verbeelding, dingen die nooit eerder werden gezien. Emoties die toegeschreven worden aan Gods karakter kunnen ook in mensen gezien worden. De mens beschikt over de bekwaamheid om lief te hebben, te haten, jaloers te worden, en door de kracht van de Heilige Geest kan hij deze emoties uitdrukken op een gepaste manier. Vergiffenis schenken is een andere kwaliteit die de mens deelt met zijn Schepper. Is “wat ons tot mensen maakt” de gecombineerde karakteristieken die wij delen met dieren plus de kenmerken van geschapen te zijn naar Gods beeld? Of is er meer?

De observaties hierboven genoemd dragen zeker bij aan onze menselijke hoedanigheid, maar de volgende paragrafen geven enkele van de unieke aspecten van menselijkheid die niet toegeschreven kunnen worden aan enig ander deel van de schepping, maar aan de huidige uitwerking van “wat ons tot mensen maakt” en de keuzes die wij maken.

Onze positie van dienaren

De mens werd geschapen om met hart en ziel te dienen. Een menselijke ambitie met het doel voor zichzelf te zorgen kan niet voorzien in de voldoening die zij zoeken. Er zijn vele voorbeelden van mensen die beroemd en rijk werden zonder voldoening te vinden in persoonlijke ambitie. De resulterende ontgoocheling in het bereiken van persoonlijke doelstellingen en daar geen voldoening in vinden, leidt frequent tot wanhoop, en soms ook tot zelfmoord. Koning Salomo, beschrijft in het boek Prediker, menselijke ambitie als “ijdelheid” en “najagen van de wind” en concludeert dat ‘s mensen enige taak erin bestaat God te vrezen en Zijn geboden te houden (Prediker 12:13). Zeker, een leven dat niet functioneert overeenkomstig zijn ontwerp leidt slechts tot frustratie en miserie. De rol voor de mens als een dienaar kan gezien worden van bij het begin van zijn schepping. Adam werd geschapen en in de Hof van Eden geplaatst “om die te bewerken en te onderhouden” (Genesis 2:15). De eerste opgetekende taak die de mens werd gegeven was zijn Schepper te dienen door zorg te dragen voor de Hof die Hij geplant had. Christus benadrukte vele malen voor Zijn discipelen het belang van de rol van een dienaar, en leerde hen: “wie zichzelf zal verhogen, zal vernederd worden; en wie zichzelf zal vernederen, zal verhoogd worden” (Mattheüs 23:12). Hij gebruikte consistent het concept van een dienaar als een synoniem om hen te beschrijven die Zijn volgelingen moeten zijn (Mattheüs 24:45; 25:21; Johannes 12:26). Christus beantwoordde de vraag “Meester! welk is het grote gebod in de wet?” door te zeggen: “Gij zult liefhebben de Heere, uw God, met geheel uw hart, en met geheel uw ziel, en met geheel uw verstand. Dit is het eerste en het grote gebod. En het tweede aan dit gelijk, is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf” (Mattheüs 22:36-39). Het kan gemakkelijk zijn te zien dat het liefhebben van God met heel uw hart de attitude weerspiegelt van de dienaar, maar soms is het liefhebben van uw naaste als uzelf niet zo duidelijk. Wanneer de vraag gesteld werd “Wie is mijn naaste?” (Lukas 10:29) gaf de Heer de parabel van de Goede Samaritaan,

---

² God maakt een groot verschil tussen mens en dier. De menselijke schepping wordt apart aangekondigd (Gen 1:26). Vervolgens staat er dat de mens gemaakt wordt naar het “beeld” en “als gelijkenis” van God. De mens is hemelhoog boven het dier verheven. In Gen. 2:7 is de mens wel gevormd uit de aarde, maar God zélf blies levensadem in zijn neus. “Alzo werd de mens tot een levende ziel”. De mens werd fundamenteel *anders* een ziel, of levend wezen, dan de dieren. Hij heeft iets van God in zich. Lukas noemt Adam “de zoon van God” (Luk. 3:38) en zegt verder: “Wij nu, die van Gods geslacht zijn ...” (Hand. 17:29). De mens heeft een geest wat hem spiritueel maakt en waardoor hij gemeenschap met God kan hebben, Die Geest is, en dat heeft geen enkel ander levend schepsel. Zo is de mens “naar Gods beeld” geschapen.

die met eigen kosten de noden diende van een vreemd slachtoffer³. Dit menselijke gedrag contrasteert met een recente studie van chimpansee gedrag dat onthult dat chimpansees vergeetachtig zijn voor de noden van anderen die niet met hen verwant zijn.[1] In hun boek, *Fearfully and Wonderfully Made*, rapporteren dr. Paul Brand en Philip Yancey antropoloog Margaret Mead, dat bewijs voor beschaving aanwezig is als er een genezen dijbeen wordt gevonden dat aantoonde dat iemand voor de verwonde persoon moet gezorgd hebben. Iemand was een medevoelend dienaar, bewijs van “wat ons tot mensen maakt”.

“Wat ons tot mensen maakt” is onze geschapen verantwoordelijkheidszin om God te dienen en de naaste. Of we beseffen dat wij geschapen zijn om te dienen en zo te doen, óf ervoor kiezen deze verantwoordelijkheid niet te dragen, kan bepalen hoe bevredigend uw leven zal zijn.

Onze waarde⁴ voor God

Hoe wordt de waarde van een mens in de maatschappij bepaald? Op een bepaalde tijd in de geschiedenis zouden slavenhandelaars oordelen dat de waarde van de mens gebaseerd is op het type en de hoeveelheid werk dat een persoon kan verrichten voor zijn “eigenaar”, alsof hij louter een dier zou zijn. Vandaag wordt de waarde van een mens bepaald door zijn vooruitzichten op een kwalitatief leven en door de kwantiteit die hij kan bijdragen aan de maatschappij. Dit blijkt uit de behandeling van ongewenste zwangerschappen en baby’s met een afwijking in de moederbuik, de ouderen en bedlegerigen. Massaslachtingen van kinderen via gelegaliseerde abortus, de toenemende legalisatie van zelfdoding met doktersbegeleiding, en het gebruik van embryonische stamcellen, hebben gedefinieerd wat de waarde van de mens is voor de maatschappij. Bovenop de menselijke waarde gebaseerd op ethische afwijkingen, is onze cultuur verzadigd met sociale afwijkingen die de menselijke waarde bepalen op basis van etnische, sociale of economische standing. Raciale profilering en discriminatie kan gemakkelijk te erkennen zijn, maar worden alle mensen gelijk behandeld, ongeacht hun beroep of economische standing? Wordt de vuilnisman of schoenmaker even gewaardeerd en behandeld als de doctor, een beroemdheid of de directeur? (Jakobus 2:2-4, 9-10).

Wat is de standaard die de menselijke waarde bepaalt? De Schrift leert duidelijk wat de waarde van een mens is. Menselijk leven moet gewaardeerd worden vanaf de conceptie tot op hoge leeftijd (Exodus 21; Mattheüs 19:14), en is oneindig meer waard dan andere geschapen levensvormen (Mattheüs 10:29-31; 12:12), en elk individu is van gelijke intrinsieke waarde voor God (Kolossenzen 3:11). De waarde van een mens in Gods ogen wordt duidelijk gesteld in Romeinen 5:8: “God echter bevestigt Zijn liefde voor ons daarin dat Christus voor ons gestorven is toen wij nog zondaars waren”. Hoe waardevol zijn mensen? Zij zijn zo waardevol dat de Schepper van het universum Zichzelf vernederde tot een mens en stierf aan het kruis om Zich te verzoenen met zijn waardevolste schepping.

“Wat ons tot mensen maakt” is onze onbegrijpelijke waarde voor God.⁵

---

³ Het gaat hier over “een zeker mens” (SV): niet specifiek een Leviet, Jood of Samaritaan ... gewoon een mens - het kan gelijk wie zijn. Het kan best een mens zijn uit een etnische groep die normaal vijandig staat tegenover Samaritanen.

⁴ Lees hierover uitvoerig: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/Waarde-mens.pdf>.

⁵ Wij mogen echter niet vervallen tot de thans populaire ‘shopping mall theology’ waarbij men zegt: “Ik ben de prijs waard die God voor mij heeft betaald, ik ben heel bijzonder”. De Heer Jezus stierf echter niet voor ‘bijzondere iemenden’ maar voor verloren zondaars, voor gevallen mensen die de eeuwige verdoemenis verdienen. Het waren tenslotte onze *zonden* die de Heer naar het kruis deden gaan!

Normaal gezien wordt de waarde van goederen bepaald door de prijs die je er in de winkel voor moet betalen, maar dat gaat in het geval van onze loskoping niet op: **de Heer betaalde niet voor onze waarde, maar voor onze schuld**. In de hemel zullen wij onze kronen neerwerpen (Op 4:10) en bekennen dat wij onze verheerlijkte positie absoluut niet verdiend hebben.

Er is echter een *reden* waarom de Heer ons van onze schuld loskocht en ons verheerlijkte: Hij had ons *lief*. En waarom had Hij ons lief? Omdat wij Zijn *beelddragers* zijn. De Heer stierf niet voor dieren, bomen of planten, maar voor de mensen die Hij naar Zijn beeld had geschapen. Die reden bepaalt de fundamentele waarde van onszelf en die van andere mensen - niet de loskoop prijs als zodanig. Zie <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/Waarde-mens.pdf>.

Onze nood aan redding

Recente natuurrampen in Zuid-Amerika, Indonesië en Pakistan hebben de nood onderstreept om mensen te redden in tijden van nood. Maar deze redding is slechts tijdelijk en voorziet in redding van het fysische lichaam of de fysieke noden van iemand die al zijn materiële bezittingen verloor. De ware menselijke nood aan redding is redding van een eeuwige geestelijke dood. Anders dan het antwoord op natuurlijke verwoestingen die fysieke noden vanzelfsprekend maken, laten velen een ander type van verwoesting toe: hun geestelijke nood die continu onopgelost en frequent voorbijgezien wordt. En God heeft elk mens het recht toegestaan om deze geestelijke nood op te lossen of niet. Dit recht werd de mensheid gegeven van bij het begin toen God Adam en Eva vertelde dat zij konden eten van elke boom in de Hof van Eden, behalve van “de boom van de kennis van goed en kwaad”. Zij konden kiezen om van deze specifieke boom te eten of niet, maar de sanctie op het eten ervan werd hen duidelijk gemaakt (Genesis 2:16-17). Spijtig genoeg maakten Adam en Eva de foute beslissing, en al hun afstammelingen hebben de straf overgeërfd. Romeinen 3:10-18 citeert gedeeltes uit het Oude Testament en beschrijft levendig de wanhopige toestand van het menselijke ras. “Er is niemand rechtvaardig, ook niet één” (Romeinen 3:10), “er is niemand die God zoekt” (vs. 11), “Allen zijn zij afgedwaald” (vs. 12), en “de weg van de vrede hebben zij niet gekend” (vs. 17). Wegens deze rampzalige situatie heeft God in Zijn genade voorzien in een reddingsplan. Redding kan niet geërfd worden, maar het is een gave aangeboden aan alle mensen als resultaat van Christus die voor de zonde van iedere enkeling betaalde (Efeziërs 2:8-9; Johannes 1:12). Er is veel onderscheid tussen hen die deze gave bezitten en zij die ze niet bezitten. De Heer Jezus zei: “Hierdoor zullen allen inzien dat u Mijn discipelen bent: als u liefde onder elkaar hebt” (Johannes 13:35). De apostel Johannes zei het op een andere manier toen hij schreef in zijn eerste brief: “Ieder die de rechtvaardigheid niet doet, is niet uit God, evenmin als hij die zijn broeder niet liefheeft” (1 Johannes 3:10). Paulus identificeerde verder het gedrag van hen die de gave van redding hebben ontvangen met hen die dat niet hebben in Galaten 5:16-24 en Kolossenzen 3:1-11. Mensen werden geschapen met een eeuwige geest die ofwel zal leven in eeuwigheid in de aanwezigheid van God, ofwel zal bestaan in eeuwigheid ver van Zijn aanwezigheid afgescheiden. Wegens de zonde in de wereld heeft iedereen redding nodig (Romeinen 5) en God heeft hen de keus gegeven om Zijn plan van redding te accepteren of af te wijzen.

“Wat ons tot mensen maakt” is uiteindelijk de keuze die we maken met betrekking tot de geestelijke ramp in onze levens. Accepteren wij de gave van redding en de ervaring van vrede met God, of wijzen wij deze gave af en ervaren wij de consequenties van geestelijke dood?

Referentie

1. Silk, J. B. et al., 2005. “Chimpanzees are indifferent to the welfare of unrelated group members”, *Nature* 437:1357-1359.

Lees verder:

“De mens, het hoogtepunt van de schepping”: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/hoogtepuntschepping.pdf>

“Zijn wij niets meer dan een zak chemicaliën?": <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/menschemicals.pdf>

“De waarde van de mens”: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/Waarde-mens.pdf>

Leer hier het Evangelie te accepteren: <http://www.verhoevenmarc.be/evangelisatie.htm>